

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Από την Ε.Δ.Ε.Υ.Α. υποβάλλονται τα ακόλουθα ερωτήματα:

Αν από τη μείωση του 7 % εξαιρούνται τα ακόλουθα επιδόματα:

- α) ευδόκιμης υπηρεσίας (άρθρο 5, παράγραφος 8 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας)
- β) επίδομα ειδικών συνθηκών (άρθρο 5, παράγραφος 11 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας)
- γ) επίδομα Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (άρθρο 5, παράγραφος 12 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας).

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων έχω να σημειώσω τα ακόλουθα:

A. ΚΡΙΣΙΜΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Στα πλαίσια του Νόμου 3833/ ΦΕΚ Α 40/ 15-3-2010 «Προστασία της εθνικής οικονομίας – επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», όπως αυτός τροποποιήθηκε από το άρθρο 90 του Νόμου 3842/ ΦΕΚ Α 58/ 23-4-2010 «Αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις», διαλαμβάνονται τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

► Άρθρο 1

Μείωση αποδοχών στον ευρύτερο δημόσιο τομέα

5. Οι πάσης φύσεως τακτικές αποδοχές, επιδόματα, αποζημιώσεις και αμοιβές γενικά, καθώς και τα με οποιαδήποτε άλλη ονομασία οριζόμενα και από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με την ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία προβλεπόμενα των εργαζομένων χωρίς εξαίρεση, σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που ανήκουν στο κράτος σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή επιχορηγούνται τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον 50 % του προϋπολογισμού τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1,2 και 3 του άρθρου 1 του Νόμου 3429/2005 (ΦΕΚ 314 Α') , μειώνονται κατά ποσοστό επτά τοις εκατό (7 %). Τα επιδόματα των Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας μειώνονται κατά τριάντα τοις εκατό (30 %), αντίστοιχα. **Από τη μείωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής εξαιρούνται τα επιδόματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση ή την υπηρεσιακή εξέλιξη, καθώς και τα συνδεόμενα με το αυθυγιεινό ή επικίνδυνο της εργασίας τους και το μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών τους. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής, καθώς και της παραγράφου 4 κατισχύουν κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ή ρήτρας ή όρου συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας.**

II. Στα πλαίσια του εγγράφου με αριθμ. πρωτ. 2/14924/0022 της 1/4/2010 υπό τον τίτλο «Παροχή οδηγιών για την υλοποίηση εισοδηματικής πολιτικής έτους 2010» του Υπουργείου Οικονομικών, Γεν. Γραμ. Δημ/κης Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Μισθών διαλαμβάνονται ως προς το επίμαχο θέμα τα ακόλουθα:

Για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή των ρυθμίσεων του ανωτέρου νόμου, κρίνεται σκόπιμο να ορισθούν τα εξής:

Επί του άρθρου 1 (...)

4. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5, οι πάσης φύσεως τακτικές αποδοχές, επιδόματα, αποζημιώσεις και αμοιβές γενικά, καθώς και τα με οποιαδήποτε άλλη ονομασία οριζόμενα και από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη νόμου, ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία προβλεπόμενα, των εργαζομένων χωρίς εξαίρεση, σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) που ανήκουν στο Κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε Ο.Τ.Α. ή επιχορηγούνται, σύμφωνα με τον οργανισμό τους, τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον 50% του Προϋπολογισμού τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 1 του ν.3429/2005 (Α 314) ή δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες πληρούν τα κριτήρια των εν λόγω παραγράφων του ανωτέρω άρθρου και νόμου (3429/2005), ακόμη και εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του νόμου αυτού (3429/2005), ανεξαρτήτως του τρόπου αμοιβής τους, μειώνονται κατά ποσοστό επτά τοις εκατό (7%), με εξαίρεση τα επιδόματα των Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας, τα οποία μειώνονται, έκαστο, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αντίστοιχα. **Από τη μείωση του 7 % εξαιρούνται τα επιδόματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση (επίδομα συζύγου – τέκνων) ή την υπηρεσιακή εξέλιξη (χρονοεπίδομα, τριετίες – πολυετίες), καθώς και τα συνδεδεμένα με το αυθυγιεινό ή επικίνδυνο της εργασίας (επιδόματα αυθυγιεινά ή επικίνδυνης εργασίας) και το μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών τους. Σε περίπτωση που τα ανωτέρω καταβαλλόμενα επιδόματα υπολογίζονται σε ποσοστό του βασικού μισθού του υπαλλήλου, αυτά θα καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31-12-2009. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του ίδιου άρθρου κατισχύουν κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ή ρήτρας ή όρου συλλογικής σύμβασης**

εργασίας, ή διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας.»

B. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

1. Ευδόκιμης υπηρεσίας (άρθρο 5, παράγραφος 8 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας):

*«Χορηγείται στο προσωπικό που εργάζεται στον ίδιο εργοδότη ποσοστό 5% επί του βασικού μισθού μετά την **συμπλήρωση 5ετούς ευδόκιμης υπηρεσίας**. Το επίδομα αυξάνεται σε 10% επί του βασικού μισθού με την **συμπλήρωση 15ετούς ευδόκιμης υπηρεσίας**.»*

Ήδη εκ του γράμματος της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας προκύπτει ότι προϋπόθεση χορήγησης του εν λόγω επιδόματος είναι η παροχή **ευδόκιμης** υπηρεσίας από τον εργαζόμενο. Υπό την έννοια αυτή το συγκεκριμένο επίδομα συνδέεται με την **«υπηρεσιακή εξέλιξη»** του εργαζομένου, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, εδάφιο β' του Νόμου 3833/2010 (η οποία εξάλλου διευκρινίζεται στο έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 2/14924/0022 της 1/4/2010 του Υπουργείου Οικονομικών, Γεν. Γραμ. Δημ/κης Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Μισθών ως περιλαμβάνουσα «τριετίες» και «πολυετίες») και πρέπει συνεπώς να εξαιρεθεί της μείωσης.

2. Επίδομα ειδικών συνθηκών (άρθρο 5, παράγραφος 11 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας):

«Χορηγείται επίδομα ειδικών συνθηκών σε ποσοστό 5% στο εργατοτεχνικό προσωπικό, στους οδηγούς, στους κλητήρες, στις καθαρίστριες/ές, στους χειριστές ειδικών μηχανημάτων, στους φύλακες εγκαταστάσεων και στους τεχνικούς εργαζόμενους στον βιολογικό καθαρισμό και αντλιοστάσια.»

α. Ως εκ της επιλογής, στα πλαίσια της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, συγκεκριμένων κατηγοριών εργαζομένων για τη χορήγηση του εν λόγω επιδόματος συνάγεται ότι το επίδομα αυτό **«συνδέεται με το ανθυγιεινό ή επικίνδυνο της εργασίας»** υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, εδάφιο β' του Νόμου 3833/2010 και των παρατηρήσεων άρθρου 1, παράγραφος 4 του εγγράφου με αριθμ. πρωτ. 2/14924/0022 της 1/4/2010 του Υπουργείου Οικονομικών, Γεν. Γραμ. Δημ/κης Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Μισθών.

β. Θα μπορούσε να διατυπωθεί ενδοιασμός ως προς τη χορήγηση του συγκεκριμένου επιδόματος γενικά στο εργατοτεχνικό προσωπικό, καθώς και στους οδηγούς, στους κλητήρες. Ο ενδοιασμός αυτός βρίσκει όμως εμπόδιο στη δικαστικά αναγνωρισμένη παραδοχή, ότι επιδόματα ανθυγιεινής ή επικίνδυνης εργασίας, προβλεπόμενα από ειδική διάταξη νόμου, Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, ή άλλες κανονιστικές διατάξεις, δεσμεύουν ως προς τη χορήγησή τους *«χωρίς να εξετάζεται αν η παρεχόμενη εργασία είναι ανθυγιεινή ή επικίνδυνη»* (Σύμβαση Εργασίας, Νομική Βιβλιοθήκη 2002, Τόμος 1 α', Σ.Γ. Λεκέας, σελ. 218, παράγραφος 776, όπου και ενδεικτικά παρατίθεται η δικαστική Απόφαση Εφετείου Θεσσαλονίκης 836/1997).

3. Επίδομα Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (άρθρο 5, παράγραφος 12 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας).

«Χορηγείται επίδομα ηλεκτρονικού υπολογιστή σε ποσοστό 10%, σε όσους κάνουν χρήση τερματικών Η/Υ.»

α. Στη θεωρία (Λ.Δ. Ντάσιος, Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο, έκδοση πέμπτη, Τόμος Α/Ι, παρ. 254, σελ.396) έχει αναπτυχθεί η ακόλουθη θέση: *«Με συλλογικές συμβάσεις εργασίας και διαιτητικές αποφάσεις έχει καθιερωθεί ειδικό επίδομα για τους μισθωτούς που απασχολούνται με το χειρισμό ηλεκτρικών μηχανών και ηλεκτρονικών υπολογιστών. Το επίδομα*

αυτό αντιστοιχεί στο επίδομα ανθυγιεινής εργασίας, για την κατά το δυνατόν ισοφάριση των κινδύνων που διατρέχει ο εργαζόμενος από τη ραδιενέργεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών.»

Κατά την παραδοχή αυτή το εν λόγω επίδομα αποτελεί παράλληλη πρόβλεψη προς εκείνο της ανθυγιεινής εργασίας, πιθανότατα υπό την έννοια ότι το δεύτερο προσιδιάζει κατά κανόνα στην εκτός γραφείου, ήτοι τεχνική απασχόληση εργαζομένων, ενώ το πρώτο τείνει στην προστασία υπαλλήλων γραφείων. Και τα δυο πάντως επιδόματα εκλαμβάνονται ως ανταποκρινόμενα στην ανθυγιεινότητα των (διαφορετικών για κάθε επίδομα) συνθηκών εργασίας, εξού και ο παραλληλισμός στον οποίο προβαίνει ο συγγραφέας.

β. Η νομολογία των δικαστηρίων τοποθετεί (έστω και εμμέσως) το επίδομα ηλεκτρονικού υπολογιστή στην κατηγορία των χορηγούμενων λόγω του ανθυγιεινού της εργασίας επιδομάτων. Για παράδειγμα στην Απόφαση 1086/2008 του Αρείου Πάγου (έχουσα ως αντικείμενο άλλο νομικό ζήτημα, αλλά αφορώσα εμμέσως την εδώ αναπτυσσόμενη προβληματική) διαλαμβάνονται τα ακόλουθα:

*«Ειδικότερα, όσον αφορά το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας **και τα συναφή προς αυτό επιδόματα**, τα οποία δεν έχουν σχέση με την παροχή εργασίας καθεαυτήν, αλλά με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτή παρέχεται, έχει εφαρμογή η ως άνω αρχή, έστω και αν οι εργαζόμενοι ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες, αρκεί ότι παρέχουν την εργασία τους κάτω υπό τους αυτούς δυσμενείς όρους. (...)*

*Δηλαδή οι αναιρεσίβλητοι καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας τους βρίσκονται μπροστά σε οθόνη ηλεκτρονικού υπολογιστή, εκτελούν εργασίες χειρισμού αναλογίου, **εργαζόμενοι υπό τις αυτές δυσμενείς και επιβλαβείς για την ανθρώπινη υγεία συνθήκες εργασίας με εκείνες υπό τις οποίες εργάζονται και οι χειριστές Η/Υ, εφόσον και αυτοί (αναιρεσίβλητοι) κάνουν χρήση, όπως και οι χειριστές Η/Υ των πιο πάνω συσκευών με επιβλαβείς για την υγεία τους επιδράσεις, ενόψει του ότι παρέχουν την εργασία τους σε τόπους όπου βρίσκονται ακτινοβολούσες οθόνες, τερματικά και εκτυπωτές.***»

Υ. Εκ των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι το προβλεπόμενο στο άρθρο 5, περίπτωση 12 της Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας των εργαζομένων στις Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης όλης της χώρας επίδομα ηλεκτρονικού υπολογιστή συνδέεται με το ανθυγιεινό της παρεχόμενης εργασίας κι επομένως δεν υπόκειται στη μείωση του άρθρου 1, παράγραφος 5 του Νόμου 3833 (ΦΕΚ Α 40/15.3.2010), σε συμφωνία και με τις οδηγίες του εγγράφου με αριθμ. πρωτ. 2/14924/0022 της 1/4/2010 του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς υπόκειται στο γράμμα της περιεχόμενης στον Νόμο εξαίρεσης των συνδεδεμένων με το ανθυγιεινό της εργασίας επιδομάτων.